

Nr 200.

Godkänd av första kammaren den 11 maj 1918.

Godkänd av andra kammaren den 11 maj 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående utredning rörande den nuvarande legostadgans avskaffande och ersättande med en efter tidsförhållandena avpassad avtalsform.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 15.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

Inom riksdagen har gjorts framställning avseende att utredning måtte komma till stånd i fråga om den nuvarande tjänstehjonsstadgans avskaffande och ersättande med en efter tidsförhållandena avpassad avtalsform jämväl för lantarbetarna.

Det torde icke råda någon egentlig meningsskiljaktighet därom, att den nu gällande legostadgan av den 23 november 1833 är i många avseenden föråldrad och ej heller efter däri vidtagna partiella förändringar, äger det inre sammanhang och den självöverensstämmelse, en lag bör äga. Det är visserligen för riksdagen bekant, att legostadgan åtminstone i stora delar av landet faktiskt icke i sin helhet tillämpas eller kan tillämpas i praktiken. Denna omständighet gör dock icke dess avskaffande onödigt, då ju dels det allmänna rättsmedvetandet kräver, att ännu gällande lagar och förordningar böra tillämpas, dels det kan inträffa och säkerligen också ej så sällan verkligen inträffar, att de för tjänare hårda och orimliga bestämmelser, som förekomma i legostadgan, bringas i tillämpning. Riksdagen anser därför, att den nuvarande legostadgan bör avskaffas.

I likhet med motionärerna håller emellertid riksdagen före, att legostadgan bör ersättas med en efter tidsförhållandena avpassad avtalsform. Det torde nämligen enligt riksdagens mening på jordbrukets område före-

finnas sådana särskilda förhållanden, olikartade med dem som gälla industrien, att en särskild avtalsform, som skänker behövlig stadga åt förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, är ur båda parternas synpunkt påkallad. Jordbrukets arbetsgivare måste med nödvändighet fordra, att de arbetare, som anställas, kvarstanna i tjänst den avtalade tiden. Om garanti härför ej förefinnes genom någon form av avtal och arbetarna sålunda kunde utan risk lämna tjänsten vilket ögonblick som helst, skulle ej blott arbetsgivaren härigenom tillfogas betydande och obotlig skada utan även för landet viktiga intressen sättas på spel, då exempelvis på så sätt en dyrbar skörd kunde bliva förstörd. Ej mindre viktigt är det dock, att den ifrågasatta avtalsformen tillförsäkrar arbetarna behövt skydd. Särskilt statkarlarna, som i regel bebo av arbetsgivaren upplåtna bostäder, behöva erhålla säkerhet för att få kvarstanna i tjänsten och innehava bostaden, så länge de fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet.

Med hänsyn särskilt till jordbrukets behov av längre avtalstid bör dock en eventuell ny avtalslagstiftning enligt riksdagens mening icke gälla anställning under så kort tid som en månad eller därunder. Vid åstadkommande av en ny lagstiftning i ämnet bör vidare uppmärksammas, att arbetarna såsom den svagare parten jämväl i andra än ovan framhållna avseenden beredas en sådan ställning, att de kunna känna tillräcklig trygghet i sin anställning. Det är emellertid av lika vikt för såväl arbetsgivare som arbetare, att en blivande lagstiftning på området tillgodoser bägge parternas rättmätiga intressen och anspråk.

Under återopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes verkställa utredning, avseende den nuvarande legostadgans avskaffande och ersättande med en efter tidsförhållandena avpassad avtalsform samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 11 maj 1918.

Med undersåtlig vördnad.
